

21. Blotevoetendokters en traditionele vroedvrouwen in de schoolbanken

In juli 1984 zitten 30 blotevoetendokters en 15 traditionele vroedvrouwen, afkomstig uit vijftien dorpen uit het arrondissement van Batouri, in de schoolbanken voor hun opleiding. Voordat het zover was, moest er nogal wat gebeuren. Zo hebben de dorpelingen zich georganiseerd in een gezondheidscomité, bestaande uit de dorps-chef en andere notabelen, meestal mannen. Eén van hun taken was, om samen met hun dorpsgenoten een zogenaamde *case de santé* te bouwen. Het bouwen van zo'n *case* is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor o.a. onze cursussen en een felbegeerde medicijnkast. De *case* wordt opgetrokken uit plaatselijke materialen zoals

Stenen persen, een leuke bezigheid voor de dorpskinderen

boomstammetjes en vlechttakken voor de muren, besmeerd met modder en een dak van palmladeren. Het nadeel van deze methode is, dat door de moessonregens de modder langzaam uit de muren wegsijpelt. In enkele dorpen pakt men het ambitieuzer aan. Daar worden heuse muren gemetseld van geperste stenen en cement. Om deze stenen te fabriceren, leent het dorp van onze bouwkundige Jan een stenenpers. De jongens in het dorp worden vervolgens aan het werk gezet om van rode aarde, met water vermengd tot modder, stenen te persen, waarna deze in de zon te

drogen worden gelegd. Het is een hele klus, maar de kinderen voeren deze, geholpen door volwassenen, met zichtbaar plezier uit. Wanneer ik daarna samen met Dieudonné de dorpen bezoek, tonen de comités stuk voor stuk ons met trots hun zelfgebouwde 'gezondheidscentrum'. Uit de brief van 20 juli 1984:

'De laatste weken ben ik niet meer de brousse in gegaan, omdat de opleiding voor de dorps-EHBO-ers van start is gegaan in Batouri. Ik heb hen drie dagen les gegeven, heel leuk om te doen. Verder zorg ik dat alles vlotjes verloopt, ik doe de deur van de school open, breng eventuele zieken naar de dokter. En af en toe rij ik naar het commissariaat van politie, om identiteitskaarten van de studenten terug te vragen die onterecht zijn ingenomen. Dorpelingen komen niet zo vaak in de stad, en zijn daarom makkelijk te intimideren door politieagenten, die hen wat geld proberen af te troggelen. Zo was er een identiteitskaart nat geworden tijdens de regen dus werd deze ingenomen, hetgeen natuurlijk geen geldige reden is. Proces-verbaal wordt er niet van opgemaakt, de politieman stopt het vereiste geldbedrag zó in zijn zak en drinkt er zijn pot bier van. Corruptie is hier dus helaas niet van de lucht. Maar toen die agent mij zag, schrok hij toch wel even. Na twee dagen kwam hij de kaart toch zelf maar terugbrengen, zonder verdere problemen. Zo niet, dan zou ik regelrecht naar de commissaris zijn gegaan en dan was die politieman wel zuur. Wat dat betreft heb je als blanke ook een heleboel voorrechten, je

Uit de brief van 20 juli 1984:

'De laatste weken ben ik niet meer de brousse in gegaan, omdat de opleiding voor de dorps-EHBO-ers van start is gegaan in Batouri. Ik heb hen drie dagen les gegeven, heel leuk om te doen. Verder zorg ik dat alles vlotjes verloopt, ik doe de deur van de school open, breng eventuele zieken naar de dokter. En af en toe rij ik naar het commissariaat van politie, om identiteitskaarten van de studenten terug te vragen die onterecht zijn ingenomen. Dorpelingen komen niet zo vaak in de stad, en zijn daarom makkelijk te intimideren door politieagenten, die hen wat geld proberen af te troggelen. Zo was er een identiteitskaart nat geworden tijdens de regen dus werd deze ingenomen, hetgeen natuurlijk geen geldige reden is. Proces-verbaal wordt er niet van opgemaakt, de politieman stopt het vereiste geldbedrag zó in zijn zak en drinkt er zijn pot bier van. Corruptie is hier dus helaas niet van de lucht. Maar toen die agent mij zag, schrok hij toch wel even. Na twee dagen kwam hij de kaart toch zelf maar terugbrengen, zonder verdere problemen. Zo niet, dan zou ik regelrecht naar de commissaris zijn gegaan en dan was die politieman wel zuur. Wat dat betreft heb je als blanke ook een heleboel voorrechten, je

'De laatste weken ben ik niet meer de brousse in gegaan, omdat de opleiding voor de dorps-EHBO-ers van start is gegaan in Batouri. Ik heb hen drie dagen les gegeven, heel leuk om te doen. Verder zorg ik dat alles vlotjes verloopt, ik doe de deur van de school open, breng eventuele zieken naar de dokter. En af en toe rij ik naar het commissariaat van politie, om identiteitskaarten van de studenten terug te vragen die onterecht zijn ingenomen. Dorpelingen komen niet zo vaak in de stad, en zijn daarom makkelijk te intimideren door politieagenten, die hen wat geld proberen af te troggelen. Zo was er een identiteitskaart nat geworden tijdens de regen dus werd deze ingenomen, hetgeen natuurlijk geen geldige reden is. Proces-verbaal wordt er niet van opgemaakt, de politieman stopt het vereiste geldbedrag zó in zijn zak en drinkt er zijn pot bier van. Corruptie is hier dus helaas niet van de lucht. Maar toen die agent mij zag, schrok hij toch wel even. Na twee dagen kwam hij de kaart toch zelf maar terugbrengen, zonder verdere problemen. Zo niet, dan zou ik regelrecht naar de commissaris zijn gegaan en dan was die politieman wel zuur. Wat dat betreft heb je als blanke ook een heleboel voorrechten, je

Ikzelf tussen de vroedvrouwen die wachten op hun 'diplome'

A photograph of a person in traditional attire standing next to a long, open-sided structure with a corrugated metal roof, possibly a drying rack or storage shed, in a lush, tropical setting with dense foliage and banana trees in the background.

Half september 1984 mag ik voor een paar weken op vakantie naar Nederland. Na terugkeer in Kameroen, breng ik aansluitend samen met mijn Kameroense vriend een paar dagen door in zijn geboortedorp, in de zuid-provincie.

‘Dat was een enorme overgang, om binnen 48 uur vanuit het luxe Nederland in een onvervalst oerwoudorp te belanden. Dat betekende een dikke laag vette rode klei onder mijn schoenen

Wat een hard leven hebben daar (vooral) de vrouwen, daar heb ik veel bewondering voor. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat zijn ze in de weer, ik had het er wel een beetje moeilijk mee de eerste dagen, maar ja, ze zijn het zo gewend.

iedereen uit de buurt mij thuis welkom kwam heten. Verder was er gelukkig niets gestolen of andere narigheid gepasseerd, dus als dank aan het personeel heb ik een kip laten slachten, een fles bier erbij geschonken met de belofte dat er in de bagagekist uit Nederland nog een cadeau voor hen onderweg was. Dus zij waren, net als ikzelf, weer helemaal tevreden'.

[illegible]

het gebruik van toiletten (die nog moeten worden gegraven!), de regels rondom het houden van spreekuren in de *case*, en zo meer.

2

veel voorkomende ziekte kan herkennen en wanneer hij beschikt over eenvoudige medicijnen om een dorpsgenoot te behandelen, voorkomt dat erger. Want men wacht vaak te lang om een dokter in de stad te bezoeken. Men kijkt het eerst eens even aan, want geld voor de *taxi-brousse* is schaars. Nog afgezien van het benodigde bedrag voor de voorgeschreven medicijnen. Het gevolg is vaak, dat men te lang wacht waardoor de kwaal verergert, bv. malaria, met soms zelfs een fatale afloop. De in het dorp voorgeschreven medicijnen moeten wel contant worden afgerekend, want dit geld is weer nodig om een nieuwe voorraad aan te schaffen, want alleen de eerste zending medicijnen is een schenking. Dat gaat nog wel eens mis, want een *agent de santé* zal, ook als hij op dat moment geen geld op zak heeft, zijn eigen familieleden altijd van medicijnen voorzien, in tegenstelling tot een ziek lid van een andere familie. Dat geeft nog wel eens fricties. Daarom heb ik er altijd voor gepleit om iedere familie van een medicijnkist te voorzien, eventueel tegen betaling, zoals ik en mijn voorgangsters al deden. Als SSP-team controleren wij ook regelmatig de 'boeken', door de resterende medicijnen én het bedrag in kas te tellen, heel basaal.

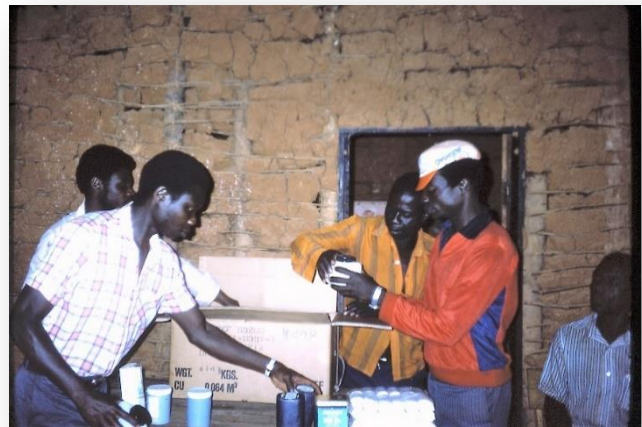
Uit de brief:

'Ik heb na mijn vakantie direct het werk weer opgepakt, wat inhield dat ik afgelopen week een tournee met de sous-prefect (de grote baas van het arrondissement) om de gezondheidscomités te installeren en de EHBO-kisten in de dorpen te deponeren. Een zeer vermoeiende bezigheid maar heel leuk. De sous-prefect was zelf ook erg enthousiast over het project, dus ik was zeer tevreden. Overal werden we getrakteerd op eten en drinken. Op één dag kregen we drie keer een maaltijd aangeboden

Balafon feestmuziek ...

Ria Verbeek
©Terug naar Batouri
Juli 2020

Een medicijnkist wordt afgeleverd in een dorp en gecontroleerd door Dieudonné en agents de santé

met de nodige alcohol erbij, dus het gezelschap werd steeds vrolijker. De laatste dag had ik mijn fototoestel meegenomen en wat aardige shots erop gezet (hoop ik). Muziek en dans en de hoge heren van het dorp, iedereen wilde wel op de foto!'

... en dans